

UŞAK RAM

OTİZMİ TANIYALIM

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU NEDİR?

• Otizm spektrum bozukluğu, doğuştan gelen ve belirtileri yaşamın **ilk üç yılında** kendini gösteren **nöro-gelişimsel** bozukluktur.

NEDEN SPEKTRUM?

- Spektrum kavramı, özelliklerin hafif düzey veya az sayıda oluşu ile ilgili çok belirgin düzey ve çok sayıda oluşu arasında değişebilmesinden kaynaklanmaktadır.
- Kimi bireylerde tüm özellikler belirgin olarak gözlemlenirken, kimilerinde özelliklerden bazıları çok hafif olarak kendini belli eder.

BU GRUPTA HANGİ TANILAR VAR?

- Bu grupta Çocukluk Çağı Otizmi, Rett Sendromu, Çocukluk Çağı Dezintegratif Bozukluğu, Atipik Otizm ya da Yüksek Fonksiyonlu Otizm, Asperger Sendromu, Başka Türü Adlandırılmayan Yaygın Gelişimsel Bozukluk yer alır.

TANILARIN BİRBİRİNDEN FARKI NEDİR?

- Bu grupta yer alan en temel tanı, çocukluk çağı otizmidir.
- **Rett Sendromu:** İlk beş ayda normal gelişim dönemi sonrasında baş büyüklüğünde azalan bir büyüme hızı, iletişimde bozulma ve beraberinde yürüyüş, el ve vücut hareketlerinde bozulma ile karakterize bir bozukluktur.
- **Çocukluk Çağı Dezintegratif Bozukluğu:** En az iki yaşına kadar normal gelişim sonrası sosyal iletişim ve etkileşimde belirli ve kalıcı bir bozulma ile kendine özgü gidişi olan bir bozukluktur.
- **Atipik Otizm/ Yüksek Fonksiyonlu Otizm:** Çocukluk çağı otizmindeki “3 yaşından önce başlamalı” kriterinin olmaması, belirti sayısının daha az oluşu ve daha yüksek zekânın varlığı tanıyı belirler.
- **Asperger Sendromu:** Otizmde görülen sosyal etkileşimde bozukluk ve basmakalıp ilgilerin varlığının yanında dil becerilerinin normal gelişimi ile karakterize bir bozukluktur.
- **YGB:** Belirgin sosyal etkileşim bozukluğu varlığında diğer tanıları alacak kadar yeterli belirtinin olmadığı durumlarda konur.

OTİZM BELİRTİLERİ NELERDİR?

- ☑ Başkalarıyla göz teması kurmuyor.
- ☑ İsmine tepki vermiyor.
- ☑ Parmağı ile istediği şeyi göstermiyor.
- ☑ Söylenilenleri işitmiyor gibi davranıyor.
- ☑ “Al”, “Ver” gibi basit komutları yerine getirmiyor.
- ☑ Oyuncaklarla oynamayı bilmiyor.
- ☑ Akranlarının oynadığı oyunlara ilgi göstermiyor.
- ☑ Bazı sözcükleri tekrar tekrar ilişkisiz ortamlarda söylüyor.
- ☑ Konuşmada akranlarının gerisinde kaldı.
- ☑ Sallanmak çırpınmak gibi tekrarlayıcı hareketleri var.
- ☑ Aşırı hareketli hep kendi bildiğince davranıyor.
- ☑ Gözleri bir noktaya takılı kalıyor.
- ☑ Bazı eşyaları döndürmek sıraya dizmek gibi sıra dışı hareketler yapıyor.
- ☑ Günlük yaşamında düzen değişikliklerine aşırı tepki veriyor.

Çocuğunuz yukarıda sıralanan belirtilerden birkaçına sahipse; **Otizm şüphesi** bulunuyorsa zaman kaybetmeden gerekli bilgi ve yönlendirme için çocuk ve ergen psikiyatristi olan bir hastaneye ya da **RAM**'lara başvurmanızda yarar vardır.

TANILAMA SÜRECİ NASIL İŞLER?

- Çocuğunuzda otizm spektrum bozukluğu olduğundan şüpheleniyorsanız, **en kısa zamanda** tanılama için;
- Çocuk ruh hastalıkları uzmanı veya çocuk nöroloğu bulunan Sağlık Bakanlığına bağlı devlet hastanelerine başvurabilirsiniz.
- Otizm spektrum bozukluğunda **erken tanı** çok önemlidir.
- Tanılama sürecinden sonra hastaneden alacağınız **ÇÖZGER** raporu ile Rehberlik Araştırma Merkezine başvurarak çocuğunuz için doğru eğitim sürecini başlatabilirsiniz.
- Rehberlik ve Araştırma Merkezince yapılacak olan eğitsel tanılama sonrasında çocuğunuz için **uygun okul ve destek eğitim programı** yönlendirmesi yapılacaktır.

SİZİN HATANIZ DEĞİL! NEDENİ:

- Otizme neyin neden olduğu bilinmemekle birlikte genetik temelli olduğuna ilişkin bulgular vardır. Ancak hangi gen ya da genlerin sorumlu olduğu henüz bilinmemektedir.
- Çocuk yetiştirilmenin otizme varlığına etkisi yok gibi görünmektedir. Fakat var olan problemi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Ciddi anlamda sosyal uyaran eksikliği problemi pekiştirebilmektedir.

ERKEN TEŞHİS TEDAVİ VE EĞİTİM

- Otizm her ne kadar yaşam boyu süren bir durum olsa da ve tam olarak iyileşme ya da tıbbi müdahale bugünkü bilgilere göre mümkün görülmesi de, **erken çocukluk döneminde yoğun eğitim** alan çocukların gösterdiği semptomlarda olumlu yönde belirgin değişikliklerin olduğuna ve % 70'e varan düzelmelerin olabileceğine işaret eden umut verici bilimsel araştırmalar bulunmaktadır.

OTİZMLİ BİREYE SAHİP VELİLER NASIL HAREKET ETMELİDİR?

- ✓ Teşhisten sonraki günler en karışık ve zor günlerdir.
- ✓ Otizmle mücadelede tek bir doğru yaklaşım yoktur.
- ✓ Her çocuğun ihtiyacı olan doğrular farklıdır.
- ✓ Çocuğunuzu mümkün olduğunca sosyal ortamlara sokun.
- ✓ Anneanne, dedeler, babaanne ve kardeşler hatta teyzeler ve halalar olmak üzere aile fertlerinizden destek alın. Ortak bir hareket planı çıkarın.
- ✓ Tek başına mücadele eden ebeveynler kısa zamanda tükenirler. Kendisine faydası olmayan bir ebeveynin çocuğuna verebilecek hiçbir şeyi kalmayacaktır.
- ✓ Çocuğunuzun hangi yolla daha kolay öğrendiğini tespit etmeye çalışın.
- ✓ Çocuğunuzun olumlu davranışlarını yakalamaya çalışmak, olumsuz davranışları ise görmezden gelmek faydalı olacaktır.

OTİZM KADER DEĞİL! DOĞRU PARÇALARI BİRLEŞTİRMEDE DESTEK OLUN

EĞİTİM ORTAMLARI

- **Kaynaştırma Eğitimi:** Özel eğitim gerektiren bir öğrencinin eğitimlerini normal gelişim gösteren akranları ile birlikte aynı sınıfta eğitim almasıdır.
- **Özel Eğitim Sınıfları:** Resmi ve özel okulların bünyesinde durumları ayrı bir sınıfta eğitim görmeyi gerektiren öğrenciler için açılan sınıflardır. Otizmliler için açılan özel eğitim sınıflarında sınıf mevcudu en fazla 4 öğrencidir.
- **Özel Eğitim İlkokulları Ortaokullar:** Zorunlu ilköğretim çağındaki özel gereksinimli bireylerin durumları ayrı bir okulda gelişim ve bireysel yeterlilikleri dikkate alınarak özbakım ve temel yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerileri geliştirmek ve topluma uyumu sağlamak amacıyla açılan kurumlardır.

● **Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri:** Zorunlu öğrenim çağında olup normal öğretim programlarına devam edemeyecek özelliklerde olan öğrencilerimiz içindir. Bireyin özbakım ve günlük yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak, onları iş ve mesleğe hazırlamak amacıyla kurulan kurumlardır.

● **Özel Eğitim Uygulama Merkezleri:** İlkokul I. ve II. kademe eğitimlerini tamamlayan genel ve mesleki ortaöğretim programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 27 yaşından gün almamış özel gereksinimli bireyler devam edebilir. Bu merkezlerde akademik bilgi ve becerilerin yanı sıra iş eğitimi ve meslek becerileri de yer alır.

● Örgün öğretimi tamamladıktan sonra Halk Eğitim Merkezleri ile belediyeler bünyesinde açılan kursların ve eğitimlerin takip edilmesi, bireyin yaşam boyu eğitiminin devam etmesi açısından faydalı olacaktır.

